

צ'ון תורני שכונ'י

בעזה"ת אגדה של תורה

גליון 705

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"ו יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

"ועשו להם ציצית"

מרון השולחן ערוך (סי' כ"ד): "יש נוהגין להסתכל בציצית כשמגיעים ליוראיתם אותו וליתן אותם על העינים, ומנהג יפה הוא וחבובי מצוה. והוסיף רבנו הרמ"א: "גם נוהגים קצת, לנשק הציצית בשעה שרואה בס, והכל הוא חיוב מצוה". ובדרכי משה כתב וז"ל: "וראיתי נוהגים לנשק הציצית ולשום על עיניו בשעה שאומר 'וראיתם אותו וזכרתם' והכל כדי לחבב המצוה. **מספרים**, שפעם בא יהודי פשוט לפני הרב, ושאל אותו שאלה חמורה: מדוע מנשקים את הציצית, ולא מנשקים את הסוכה, את הלולב, את המצות? הגם שהשל"ה הק' כתב שחסידי ואנשי מעשה כן נהגו לנשק את המצות והכוס של ארבע כוסות, והלולב והסוכה, כדי לחבב את המצווה, רוב הציבור לא נוהג כך, ודווקא מצוות ציצית התייחדה באופן מיוחד, שכולם מנשקים אותה דבר יום ביומו.

בפתח האהל

כאשר חזרו המרגלים מארץ כנען למדבר, הם החליטו כבר מה יספרו לעם כולם צריכים לדעת כמה **גרועה** היא הארץ. אולם את המילים הראשונות הם אומרים למשה - בידיעה שיש עוד מאזינים שתכף יעבירו כל מילה לאוזני הקהל הכרויות בשקיקה לתוצאות הריגול - **בשבח** הארץ: "באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם **זבת חלב ודבש היא**". יש להם גם הוכחה מוחשית, "וזה פריה". רש"י, שהרגיש בשאלה, מביא הסבר בשם המדרש: "כל דבר שקר שאין אומרים בו קצת אמת בתחילתו - אין מתקיים בסופו". הם חייבים לשבח את הפירות, כדי שיאמינו לשאר השקרים על ארץ אוכלת יושביה, בני-ענק ועם עז היושב בערים בצורות.

מפרשי התורה מסבירים את הכוונות הנסתרות של המרגלים. הפסוקים מוכיחים שהמרגלים היו אמני-לשון שהשחיתו היטב את המסר ששיגרו ללב העם. הם גם הצליחו בקליעה למטרה. כל עם ישראל ישב באותו הלילה לבכות על מר גורלו, שזכה לקבל ארץ זבת חלב ודבש... נעצור לרגע: מדוע התורה לא מסתפקת בכך שהם הוציאו דיבת הארץ רעה? מדוע לכתוב בתורה מילים שכל מטרותן היא להראות כיצד פרטו המרגלים על הרגש בלבבות העם והחדירו את המסר השקרי שלהם: זה קורס מקצועי בלשון הרע? סדנת "השקר המוצלח על רגל אחת"!!

אם נפרוט את הנתונים, נגלה סצנה כמעט בלתי אפשרית: עומדים שמונה אנשים - נשואי פנים ומכובדים מאוד - מול מיליוני אנשים, עם שלם, ומצליחים לגרום לכולם לבכות. בצד הנגדי עומדים הקב"ה בכבודו ובעצמו, משה רבנו ואהרן הכהן ואפילו יהושע וכלב - מכובדים לא פחות מהשמונה, שהיו בעצמם "מן התרים את הארץ" - כולם מסבירים שהמרגלים מ-ש-ק-ר-י-ם. התגובה של העם? "ויאמרו כל העדה לרגום אותם באבנים"...

הם לא נותנים לעובדות לבלבל אותם. אפשר שאת זאת רצתה התורה להשמיענו: צא ולמד עד כמה גדול כוחה של לשון הרע. "אל תסתכל מי מדבר", אל תתרגש מהחיצוניות. כי חוץ מהעובדה שאסור לקבל לשון הרע, תזכור שאסור להיות פתי! אל תשפוט לפי הסיפור המרגש. תתבונן מה באמת יש שם.

שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

ענה לו הרב בשאלה: "האם אתה נוהג לנשק את הילדים שלך?" השיב היהודי שכשהילדים היו קטנים הוא היה מנשק אותם, אבל כשגדלו הפסיק, כי אין זה יאה לנשק ילדים גדולים. הוסיף הרב להקשות, "ומה באשר לנכדים, אתה מנשק אותם?" - "בוודאי", השיב היהודי, "הנכדים שלי עדיין קטנים, אני מנשק אותם בכל הזדמנות." השיב לו הרב בחריפות: "הנה, ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר. המצוות שהזכרת הן מצוות גדולות מאוד, לא כולם מרגישים בנוח לנשק אותן, אבל מצוות ציצית הרי כוללת את כל המצוות, וזכרתם את כל מצוותי, היא כוללת את כל המצוות הקטנות, הנכדים... ולכן מנשקים אותה בכל הזדמנות..."

לעילוי נשמת ר' שמשון אליעזר
ב"ר חיים צבי פוקס ז"ל - כ"א סיון

זמני השבת
הזלאת נרות
מוצאי שבת
8:29 7:24
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
ו'ת: 8:59

אָהַל הַהַלְוָה

ברכת המזון בנסיעה ברכב

אדם שהוא נוסע ברכבו, ואוכל תוך כדי נסיעה, האם רשאי לברך ברכת המזון בשעה שהוא נוסע?

תשובה: תיקנו חכמים לשבת בשעת ברכת המזון. כדי שיוכל המברך לכוון יותר. וכתבנו עוד, שמי שהיה הולך בדרך (מחוץ לביתו), והיה אוכל תוך כדי הליכה, רשאי לברך כשהוא הולך. שאם נעכב אותו לשבת בשעת הברכה, לא תהיה דעתו מיושבת עליו. ועתה נדון לגבי הנוסע במכונית אל מחוץ חפצו. שלכאורה, הנוסע במכונית דומה למי שמהלך בדרך. שאינו חייב לשבת כדי לברך ברכת המזון.

והנה לגבי אדם הנוסע במכונית או באוטובוס, ואינו נוהג בעצמו, נראה פשוט שרשאי לברך תוך כדי נסיעה, שהרי אינו הולך, אלא יושב.

אדם הנוהג בעצמו ברכבו

אבל אדם שהוא בעצמו נוהג במכוניתו, נראה שאסור לו לברך ברכת המזון בשעת הנהיגה. כי הנוהג במכונית צריך לתת לבו ולהתבונן בדרך נסיעתו, שלא יבוא לידי סכנה, ובודאי אין דעתו מיושבת עליו שיוכל לכוין בשעת הברכה. ובדומה לזה פסק מרן השלחן ערוך (בסוף סימן קפג), שאסור לברך בשעה שהמברך עסוק במלאכתו. ומבואר בסימן קצא (ראה בהלכה ברורה שם), שטעם האיסור בזה, משום שנראה כמברך דרך עראי ובלי כוונה, ויש בזה זלזול בברכה. והנהיגה ברכב דומה היא לעשיית מלאכה, שאי אפשר לכוין היטב תוך כדי הנהיגה, ונראה כמברך בדרך עראי. **לכן למעשה**, מותר לברך ברכת המזון בשעת נסיעה ברכב או בספינה וכדומה. אבל הנהג עצמו, אסור לו לברך ברכת המזון בשעת הנהיגה. אלא יעמיד את רכבו בצד הדרך (באופן שאינו נכנס כלל לידי סכנה), ויברך.

אהל לחידוש חידושים ופגנים לשולחן השבת

"וינסו אותי זה עשר פעמים"

אמרו חז"ל: בא וראה כמה גדול כח של לשון הרע. מנלן? ממרגלים. ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים כך, המוציא שם רע על חברו על אחת כמה וכמה (ערכין טו). והרי אם הוציאו שם רע רק על עצים ואבנים מדוע נענשו בעונש כה חמור? אלא משום שיש בהוצאת שם רע, חסרון נוסף, שמגנה את מעשי השי"ת, ובמיוחד חמור הדבר כשהוא נסוב על ארץ ישראל אשר בחר בה ה' וקידשה מכל הארצות. סיפר הגאון רבי יעקב איידלשטיין זצ"ל: בני משפחתו של הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל נדהמו לשמוע פעם צעקות, מתחרו של הנצי"ב: "מרגל, צא מכאן! מרגל צא מכאן". לאחר מכן התבררו פשרן של הצעקות: הגיע יהודי אורח מארץ ישראל וישב אצל הנצי"ב, וסיפר לו על מחלוקת כזו שישנה בארץ ישראל ועל מחלוקת אחרת שישנה בארץ ישראל... צעק עליו הנצי"ב שזה לשון הרע, ואם זה על הנעשה בארץ ישראל הרי זה ממש כמו חטא המרגלים... ולכן צעק עליו "מרגל, צא מכאן!"

"היש בה עץ אם אין"

היש בה עץ – אם יש בהם אדם כשר שיגן עליהם בזכותו (רש"י) סיפר עד ראייה: כמחצית השנה לאחר שנתמנה הגאון רבי מאיר שמחה זצ"ל (בעל האור שמח) לרבה של דוינסק אירע המעשה המופלא שלפנינו. נהר גדול השתרע על יותר מאלף ק"מ למרגלות העיר דוינסק. טבע הדבר, כי נהר בסדר גודל כזה מחייב פעולות המונעות את הצפת העיר באם יעלה הנהר ח"ו על גדותיו. ואמנם התקינו מהנדסי העיר פתחי ניקוז בגובה מסוים של דפנות הנהר, למקרה של זרימת מים מוגברת ממי גשמים שאז ינקזו המים לשם, ותמנע סכנת שיטפון מן העיר. באותה שנה היתה זרימת המים לנהר, כה חזקה, עד שפתחי הניקוז לא הועילו וחסרו סנטימטרים בודדים עד שהמים יעברו את גובה הנהר. סכנת הצפה ושיטפון איימה על העיר כולה. בהלה גדולה אחזה בתושבים ורבים החלו לברוח. הגוים רצו מבוהלים לכומר והוא ברוב יאושו ופחדו אמר להם: מוכרחים ללכת לרב של היהודים. משלחת נכבדה באה לפני רבי מאיר שמחה ותיארה בפניו את המצב הנורא. ביקש רבי מאיר שמחה עגלה ונסע בה אל הגשר שעל הנהר, ובנתיים ממשך הנהר לעלות ולגאות. כולם רעדו מפחד מפני העומד לקרות, ואז הכל נדהמו לשמוע את רבי מאיר שמחה כשהוא פותח ואומר בתקיפות: "שר של ים, אני גוזר עליך שתעצור!" אבל המים המשיכו לעלות. חזר שוב: "שר של ים, אני המרא דאתרא ואני גוזר עליך שתעצור!" אך גם בפעם הזאת לא עזר. חזר בפעם השלישית ואמר במשנה תוקף: "אני המרא דאתרא, אני גוזר עלך לעצור, ואם לא תעצור, אשים אותך בחרס!" והנה ממש ברגע זה התרחש דבר הפלא ופלא: גיאיות המים נפסקה והמים החלו לשקוע. כל הנוכחים ההמומים פרצו בצעקות שמחה וצהלה. ראש העיר התכופף ברשת לעומת הרב ובהבעת תודה נרגשת נשק את ידיו.

להערות והארות, הנצח ות,

לעילוי נשמת וכו' 054-8566615

לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:

8444774@Gmail.com

אהל המעשה

באחד מארצות העולם היה מלך אהוב מאוד על נתיניו. רק מה לעשות, חיסרון מסוים היה בו, הוא היה בעל רגל אחת, ובנוסף סבל מגיבנת בגבו, ובשביל להשלים את מראהו אחת מעיניו הייתה סגורה באופן מתמיד... אין מה לומר, פשוט מושלם!

ויהי היום והמלך החליט לתלות על קיר טרקלינו את דיוקנו. קרא המלך לאחד הציירים הגדולים במדינה, וביקש ממנו לצייר את דיוקנו ובתמורה יקבל שכר רב. הצייר קיבל את ההצעה בשמחה וניגש היישר לעבודה. לאחר מספר חודשי עבודה הגיע הצייר לארמון המלך ובידו יצירת האומנות, דיוקן מדויק של המלך. ראה המלך את הציור, ובמקום להתלהב מהדיוק הרב, כעס המלך, פניו האדימו ונזף הוא בצייר - "אתה לא מתבייש?", "ככה אתה מבזה אותי?", "אתה מצייר אותי כזה בעל מום?...". הצייר נדהם. אדוני המלך, ביקשת דיוקן, זה מה שעשיתי... המלך לא נרגע והורה להשליך את הצייר לכלא בעוון ביזוי כבוד המלך.

קרא המלך לצייר נוסף, והטיל עליו את מלאכת הציור. הלה למד מניסיון העבר, וכבר היה "חכם" יותר, והחליט "לשפץ" את מראה המלך. יישר את גבו, סידר את עיניו, וכמובן, הוסיף לו רגל. לאחר חודשי עבודה בא לארמון להראות למלך את יצירת המופת. והנה שוב, המלך כעס נורא, "מדוע אתה משנה את המראה שלי?" נזף בו, "מה, אני לא מושלם במראה הנוכחי שלי?" והורה להשליכו לכלא, שישמש כחברה לצייר הראשון...

קרא המלך לצייר נוסף, שלישי. הצייר נכנס לדילמה, מה יעשה? כיצד יצייר את המלך? חשב וחשב, ולבסוף "הבריך" במוחו רעיון. הוא יצייר את המלך מהצד כשהוא יורה בחץ וקשת תוך כדי רכיבה על סוס. וכך, יראו בציור רק רגל אחת, כי השנייה מצידו השני של הסוס. הגב כפוף כמו כל אדם שיורה תוך כדי רכיבה. ועין אחת עצומה, כמנהג היוונים, בשביל למקד את הפגיעה... מיותר לציין שהמלך נהנה מאד ונתן לצייר את שכרו המושלם. נו, סיפור יפה, מה אתה רוצה ממנו?

שימו לב, ידידי. אנו נמצאים כעת בין שתי פרשיות שעוסקות בעניין לשון הרע. בשבת האחרונה קראנו בבית הכנסת את פרשת "בהעלותך". שם מסופר בין היתר על מרים, שדיברה לשון הרע על אחיה - משה רבנו, וכתוצאה מכך נענשה ולקתה בצרעת. בתורה ישנם מקרים נוספים שאנשים לקו בצרעת עקב לשון הרע. מדוע? כי אלוקים מעניש את האדם מידה כנגד מידה. כשאדם מספר לשון הרע על פלוני ומספר בגנותו, הוא בעצם גורם לחברה להתרחק ממנו. אומר הקב"ה, אתה גרמת לחברך להיות מבודד מהחברה - תיענש במידה כנגד מידה, תלקה בצרעת ואתה תהיה מבודד. שהרי מי שלקה בצרעת הוצרך היה להתרחק ולצאת מחוץ למחנה ישראל וכמאמר התורה "בדד ישב מחוץ למחנה". כשאדם לבד, הוא מארח לחברה את היקר לו מכול - את עצמו... וכך יש לו זמן לחשוב על עצמו, ולחפש דרכים כיצד להשתפר. בשבת הקרובה נקרא את פרשת "שלח", שם מסופר על חטא המרגלים. כמובן שצריך להעמיק בנושא כדי להבינו לאשורו, אבל "בגדול" המרגלים נתבעו על כך שהוציאו דיבה רעה על ארץ ישראל. ועונשם היה שאכן לא זכו להיכנס לארץ שאבותינו כה יחלו לה...

פרשיות אלו אינם סתם מאורעות היסטוריות, לצערנו כולנו נמצאים בסרט הזה בצורה כזו או אחרת... בתלמוד נכתב שכמעט ואין מישהו שאינו נכשל באבק לשון הרע.

בין שתי פרשיות אלו, אין יותר מתאים מהסיפור שפתחנו בו. אתה רואה חבר שלדעתך יש בו מום. אתה רואה אדם מתנהג בצורה שנראית בעיניך לא ראויה, דע לך, הכול תלוי איך אתה מצייר את הדברים. בידך, או יותר נכון בדעתך, היכולת לצייר את המציאות כך שתראה יפה יותר. חכמינו במשנה קוראים לזה "הוי דן את כל האדם לכף זכות". זה אולי קצת קשה, אבל בהחלט אפשרי.

בואו ננסה להיות כאותו צייר שלישי, שלא שינה את המציאות, להפך, לקח את המציאות והפך אותה ליפה יותר... בואו ונצייר עולם חדש... (הרב משה שינפלט)

אישה אחת שלחה

את בעלה למכולת וביקשה:
"תביא 2 חלב, ואם יש אבוקדו
תביא 6".

כעבור רבע שעה שב הבעל והניח על השיש
6 שקיות חלב.

"מה זה, למה הבאת 6 חלב?", שאלה האישה.
השיב הבעל: "כי היה אבוקדו!"...

פעם נכנסה אישה למטבח וראתה את בעלה מנופף
במגבת. "מה אתה עושה?", שאלה.

השיב הגבר: "אני צד זבובים".

"נו, והצלחת להרוג אותם?", שאלה.

השיב: "כן. הרגתי שני זכרים ושלוש נקבות".
האישה גיחכה. "מנין לך מין הזבובים?", שאלה.

ענה הבעל: "שניים היו על הפחית של הבירה,
שלוש היו על הטלפון..."

קצת מאתנו

חז"ל (אבות ד', כ"א) אמרו: "הקנאה והתאווה והפגוד, מוציאים את האדם מן העולם". נשים לב, שחכמינו השתמשו בה"א הידיעה - "את האדם" - ללמדנו, שאפילו האדם הנעלה שכולם מודים במעלתו, עשוי לאבד את כל עולמו בשל התמכרותו לצריכת הכבוד. הדוגמא הקלאסית לכך היא פרשת המרגלים.

נשים לב, שהכתוב מכנה אותם "אנשים", שהוא לשון כבוד (רש"י); חלקם היו גדולים במעלתם מכלב בן יפונה ויהושע בן נון (ראה רמב"ן) ובכל זאת, הם איבדו את עולמם, בשל מה? מגלה הרמח"ל (מסילת ישרים, פרק י"א): "הוא (הכבוד) שגרם לפי דעת חכמינו ז"ל (זוהר) אל המרגלים שיוציאו דיבה על הארץ, וגרמו מיתה להם ולכל דורם - מיראתם פן ימעט כבודם בכניסת הארץ, שלא יהיו הם נשיאים לישראל, ויעמדו אחרים במקומם".

כה שבויים היו בתאוות הכבוד, שהרחיקו לכת בהתבטאותם על העם היושב בכנען: "פי חזק הוא מִמְנוּ" - מהקב"ה... (במדבר רבה) היווכחו נא בעוצם ממשלת הכבוד, ובפחיתות האסורים במאסרו. מה מוכנים לעשות בשביל כיסא בכנסת... זה קרה בסוף. תאוות הכבוד העבירה את אותם מרגלים על דעתם, הפרה את שלוותם והוציאה אותם מעולמם. רבי חיים שמואלביץ זצ"ל מסכם עבורנו את מסקנת הדברים: "הכבוד הוא סם המוות, והרוזף אחריו - אפילו יהיה ברום המעלה ומראשי בני ישראל - יתדרדר עד לבירא עמיקתא של כפירה ומינות" היה פעם גביר עשיר וחשוב, שמנמן כזה עם כרס של גבירים. אלא שבשונה מאחרים, כרסו של מיודענו הגביר לא תפחה כתוצאה מעודף שומנים אלא בעקבות ריבוי סיפורי גדולה. בקיצור, הוא היה חולה כבוד. כשהוא נדרש לשלם מממונו לצדקה, השיקול לא היה כמה זכויות ירוויח אלא כמה מחמאות יקבל, כך שאם היה מי שיפרגן, היה גם מי שיקבל. יום אחד טרדה מחשבה את מוחו של הגביר: "איך ייראו ההספדים עלי אחרי מותי? האם יספרו הכל או שמא ישכחו סיפור גדולה כזה או אחר? אל תצחקו. המחשבה הזאת הטרידה אותו עד שהוא איבד את הטעם בפרגונים שנאמרו לו, עד שהוא כבר הפסיק לתפוח להנאותו. יום אחד הבריק רעיון בראשו: הוא יביים את מותו, וכך יוכל להאזין להספדים שיישאו בהלווייתו. חולה אמרנו... הוא תכנן עם אשתו שתקים קול זעקה שבעלה מת. הרופא שיבוא לבדקו יקבל מעטפה שמנמנה כדי ש"יקבע את מותו", ואז ילוו אותו אל קברו. הוא ישמע את הספדיו בעודו חי, ורגע לפני הורדתו אל הקבר הוא "יתעורר" ויספר שחוה מוות קליני, טיולים בעולמות העליונים וכו'. האישה הזדעזעה מהרעיון, אך מה היה לה לומר? כעבור שעה קלה סערה העיירה. כרוז עבר והודיע על הלווייתו של הגביר הנודע. המונים ליוו את מיטתו, ונכבדי הקהל נשאו עליו הספדים עסיסיים שגרמו לו לתפוח ולתפוח מתחת לתכריכים. כשהסתיימו ההספדים, לפתע הוא נזכר. הייתה לו הנהגה מיוחדת, שלא לאכול כרוב מחמת ריבוי התולעים. היתכן שלא שיבחוהו על כך?" רגע, מה עם הכרוב?", קרא הגביר מעל אלונקת הבר מינון. זה היה רגע מביך. רגע של אי שימת לב שחשף כי כתפי הגביר נושאות על גביהן "ראש כרוב..."

לבריאות ברכה והצלחה
סמי בן חילוה הי"ו
שמחה בת שרה הי"ו
הם וילדיהם וכל אשר להם.

סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע

מהרב **שמשון פוקס שליט"א**
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכני"ס **אור אבנר**
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה **19:20**

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית 6:30

מנחה וערבית (סמוכות) **19:15**
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית
יום א' - הרב **שמשון פוקס שליט"א**
יום ב' - הרב **הגאון אברהם הכהן שליט"א**
יום ג' - הרב **שלום אטלן שליט"א**
יום ד' - הרב **בן יאבו שליט"א**
יום ה' - הרב **דניאל קמחי שליט"א**

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
שאל סאלם בן גיט ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת
"עולי בבל"
ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל
שחרית - **7:30**
מנחה ערבית - **19:20**
שיעורי תורה מידי יום
שעה לפני מנחה

יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת
הרב יהונתן אמדי שליט"א
יום ג'
הרב **שמשון פוקס שליט"א**
יום ד'
הרב **נאור דרשני שליט"א**
יום ה' -
הרב **רפאל עגיב שליט"א**
בשעה **20:00**
"יש קונה עולמו בשעה אחת"

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה **20:00**
ערבית מאוחרת: יום ב' **20:45** יום ד' **20:45** יום ה' **21:00**

שימו לב <<<<